

Muzeum Ziemi Otwockiej od początku swojej działalności, gromadząc materiały ilustrujące historię naszego miasta i regionu, stara się uwypuklić te wydarzenia, które odegrały szczególną rolę w kształtowaniu się oblicza miasta. Takim wydarzeniem bez wątpienia było powołanie do życia w 1919 roku Gimnazjum Koedukacyjnego, które obok rozwijającego się już szkolnictwa powszechnego zapoczątkowało szkolnictwo na poziomie średnim w naszym mieście. Było to nie tylko wydarzenie bardzo znamienne dla młodego wówczas, niespełna trzyletniego miasta, ale miało też wydźwięk ogólnopolski, gdyż z jednej strony było kolejnym

Zofia Zemel, Jan Marcinkiewicz, Antoni Urban Wawrzynowicz, Natalia Adamska, Franciszek Adamski. Nie jest to oczywiście pełna lista przedwojennej kadry nauczycielskiej, ale te postaci najsilniej zapisały się w dziejach otwockiego gimnazjum.

Przygotowując wystawę chciałem, aby w sposób najpełniejszy ukazywała ona rozwój i oddawała charakter tej szkoły. Mam nadzieję, że mimo moich drobnych potknięć, ten zamiar został zrealizowany. Nie mogę jednak przypisywać tego tylko sobie, gdyż stało się to dzięki zaangażowaniu się w organizowanie wystawy osób, które odpowiedziały na mój apel o dostarczanie materiałów

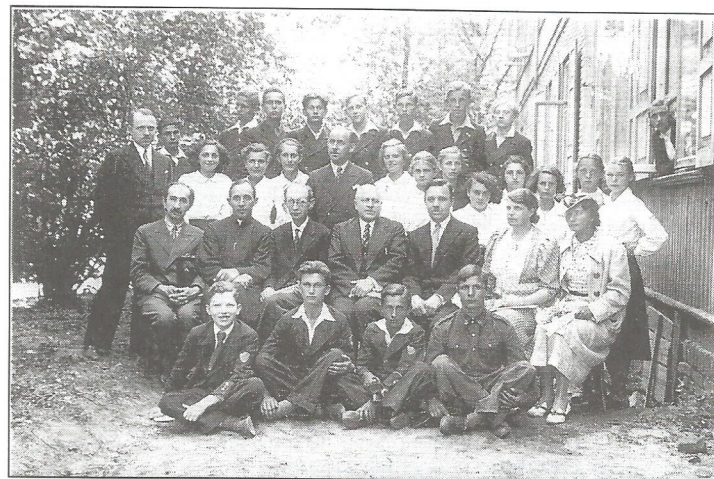
Gimnazjalna wystawa w "Soplicówce"

przykładem intensywnego rozwoju oświaty w dopiero co odrodzonej po latach niewoli Rzeczypospolitej Polskiej, zaś z drugiej strony zostało powołane zarówno dla dzieci miejscowych, jak również dla tych, które przyjeżdżałyby z różnych stron kraju leczyc tu wątłe zdrowie.

Pomysł zorganizowania wystawy, która upamiętniałaby powstanie i rozwój szkolnictwa średniego w Otwocku, zrodził się pod koniec ubiegłego roku, kiedy przygotowywałem plan działalności muzeum na rok 1999. Pierwotnie myślałem potraktować rok 1919 i okres przedwojenny jako początek rozwoju tak licznych dzisiaj w naszym mieście szkół średnich. Szybko jednak zrezygnowałem z tego zamiaru. Uznałem bowiem, że byłoby to bardzo krzywdzące dla Gimnazjum, które odegrało niezmiernie ważną rolę dla społeczności przedwojennego Otwocka i tę rolę należało jak najlepiej ukazać.

W tym zamiarze utwierdziło mnie również zdanie innych osób, iż nawet w monografii Otwocka, wydanej na 80-lecie uzyskania praw miejskich, przedwojenne Gimnazjum Koedukacyjne nie zostało potraktowane z należytą mu uwagą i szacunkiem, na jaki zasługuje. Również zorganizowane w 1997 roku obchody pięćdziesięciolecia Liceum Ogólnokształcącego w gmachu kasyna wydają się nieco oderwane od rzeczywistości, bo przecież o charakterze szkoły nie decyduje jego lokalizacja w takim czy innym budynku, ale kadra nauczająca, a w tamtych latach trzon tej kadry stanowili profesorowie Gimnazjum sprzed wojny. W tej sytuacji uznałem, że wystawa upamiętniająca 80. rocznicę utworzenia Gimnazjum Koedukacyjnego powinna być z jednej strony koniecznym uzupełnieniem niedawnych obchodów rocznicowych, a jednocześnie hołdem dla tych osób, które tworzyły jego historię, wychowując i przekazując wiedzę młodemu pokoleniu.

Wystawa, którą możemy oglądać w Muzeum do końca września, ukazuje nam życie Gimnazjum w latach 1919-1939, okres okupacji (tajne nauczanie) oraz powojenne losy naturalnego spadkobiercy tegoż gimnazjum, czyli Liceum Ogólnokształcącego, od 1966 roku noszącego imię K. I. Gałczyńskiego. Na ekspozycji zostały złożone pamiątki po nauczycielach, przedwojenna dokumentacja przechowana częściowo w Liceum, a przede wszystkim w Archiwum na ulicy Górnej oraz zdjęcia. To one stanowią najistotniejszą część wystawy, gdyż pozwalają nam poznać i przyjrzeć się bliżej uczniom i najbardziej zasłużonym nauczycielom. To oni spoglądają na nas z zachowanych fotografii i przemawiają do nas w spisanych własną ręką dokumentach, ci którzy decydowali o istnieniu Gimnazjum przez cały okres międzywojenny, następnie prowadzili tajne komplety, a nierzadko kontynuowali swoją pracę w warunkach powojennych. Pozwolę sobie przytoczyć w tym miejscu kilka nazwisk: Lech Łańcucki, Jan Paulus, Leon Błażejewicz,

Zdjęcie uczniów klasy IV wraz z profesorami przed budynkiem gimnazjum przy ulicy Warszawskiej 13. 1936 rok.

II rząd od lewej siedzą profesorowie: Jan Paulus, ks. Władysław Głowacki, Jan Marcinkiewicz, Florian Kotowicz (dyrektor w latach 1936-39), Leon Błażejewicz, Natalia Adamska, Maria Nowicka (Wyrożębska)

Stoją od lewej: Antoni Urban Wawrzynowicz (pierwszy), Franciszek Adamski (piąty)

fol. udostępniła p. Anna Szymańska Petryk

ilustrujących dzieje Gimnazjum. To dzięki nim wystawa otrzymała taki a nie inny kształt i oni właściwie są jej autorami. Lista ich nazwisk byłaby zbyt długa, aby można ją było tutaj przytoczyć, wszystkim im jednak chciałbym złożyć gorące podziękowanie za okazaną mi pomoc w realizacji zadania, którego się podjąłem, a którego bez ich udziału nie potrafiłbym urzeczywistnić. Ich żywy odzew świadczy najlepiej, iż wśród absolwentów tej otwockiej uczelni istniała potrzeba zorganizowania niniejszej wystawy. Wystawy, która zawiera w sobie ogromny ładunek emocjonalny, gdyż wielu osobom pozwala przenieść się w czasie do najpiękniejszych szkolnych lat swojej młodości, ponownie spotkać się kolegami i niezapomnianymi profesorami.

Dla mnie wzruszenie osób, które właśnie w tym celu przychodzą obejrzeć wystawę, jest najlepszym dowodem, iż taki sposób upamiętnienia Gimnazjum działającego w Otwocku, był pomysłem jak najbardziej słusznym. Zapraszam państwa do "Soplicówki" i zachęcam do obejrzenia wystawy - dokumentu i barwnej opowieści dziejów Gimnazjum, którego 80. rocznica utworzenia przypadła dziwnym zrządzeniem w roku, w którym na arenie polskiego szkolnictwa obok szkół podstawowych i liceów ponownie mają zaistnieć gimnazja, dla których Gimnazjum Koedukacyjne nr 174 powinno stanowić wzór godny naśladowania.

Erwin Kozłowski